

Posudek vedoucího bakalářské práce Elišky Moravcové
Téma cesty v autorských pohádkách Ludvíka Aškenazyho

Bakalářská práce se zabývá vytčeným tématem ve dvou textech Ludvíka Aškenazyho psaných pro mladší čtenáře, *Putování za švestkovou vůní* (1959) a *Cestopis s jezevčíkem* (1969, resp. 1992). Práci otevírá letmá úvaha o literárním žánru pohádky (autorka se opírá o základní slovníkové příručky a monografii Michala Černouška) a typologie pohádek, vycházející z práce Jaroslava Tomana *Vybrané kapitoly z teorie dětské literatury* (1992) a z příspěvku Dagmar Mocné v *Encyklopedii literárních žánrů* (2004). Typ autorské pohádky, který z teoretických úvah vychází jako nejvlivnější z komplementárních modelů vůči pohádce lidové, pak zakládá kontext, v němž jsou pojednávány vybrané Aškenazyho texty.

Dříve než k nim Eliška Moravcová přikročila, představila podle práce Kateřiny Dejmálové z kolektivní monografie *Vývoj literatury pro děti a mládež a její žánrové struktury* (2006) ve stručném přehledu autorskou pohádku, jak se proměňovala ve 20. století. Spolu s navazující životopisnou a bibliografickou kapitolou představují tyto pasáže asi nejběžnější, „školsky“ pojaté úseky, které se ani nepřibližují akribicky koncipovanému slovníkovému heslu, ani „lexikografickou“ problematiku neuchopují nějak osobitě nebo pro zvolené téma funkčně (srov. vágní, nepřesné nebo pro odborný žánr nevhodné formulace typu „vytvořil širokou škálu děl“, „dnes už velká část jeho díla upadla v zapomnění. Důvodem je zřejmě emigrace“, „jde o poetickou obraznost a lyrické ztvárnění děje“, autorův jazyk zahrnuje „poetické prvky a obrazná pojmenování, není však přeplácáný a nadměrně dramatinovaný“, „tvorba je opředena moudrým a laskavým humorem“ apod.).

Zdařilejší část práce představují kapitoly věnované oběma zvoleným prózám. Autorka podrobně přiblížila jejich dějovou linku a shrnula též jejich dobový kritický ohlas.

Při typologii „cesty“ se opřela o anglicky psanou stať z roku 1974, která pro dané účely funguje docela dobře: Eliška Moravcová strukturovala svůj další výklad obou próz jako jistou „cestu“ po tomto tématu – od započetí trajektorie přes související prostor a vztahy mezi postavami k přerodu protagonisty, další členění jeho dráhy až po cíl cesty. Jakkoli i v těchto pasážích někdy jen ulpívá na povrchu a vyjadřuje se spíše přibližně než přesně (jde o jeden „z nejvyužívanějších motivů v literatuře, a i proto má velkou symbolickou hodnotu“, „už svým názvem podněcuje čtenáře k zamyšlení“, „zajímavé ... je nezvyklé zakončení“ aj.), v zásadě se jí daří dokázat, že ve zvolených Aškenazyho prózách cesta „nepředstavuje pouze prostředek dějového pohybu, ale funguje jako klíčový tematický a symbolický prvek, skrze který autor rozvíjí motiv hledání, setkávání i proměny“ (s. 35).

Eliška Moravcová se octla při psaní bakalářské práce ve složité situaci: původní školitel nemohl své vedení dokončit a nový vedoucí – pisatel tohoto posudku – se už jen soustředil na to, aby se práce udržela pohromadě. Odhlédnuto od jistých stylových lapsů a několika nevykorigovaných chyb myslím výsledný tvar ukazuje, že autorka prokázala schopnost práce s uměleckým textem a jeho výkladu opřenému o různě orientované literární koncepty. Navrhuji hodnocení „velmi dobře“.